# R I I G I K O H U S
KOHTUNIKE DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI
**O T S U S**

| | |
|---|---|
| **Kohtuasja number** | 3-8-11-1-05 |
| **Otsuse kuupäev** | 20. juuni 2005 |
| **Kohtukoosseis** | Eesistuja riigikohtunik Harri Salmann, liikmed riigikohtunik Peeter Vaher, riigikohtunik Henn Jõks, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik Egon Konsand, Viljandi Maakohtu kohtunik Urmas Reinola |
| **Kohtuasi** | A Maakohtu kohtuniku X sündinud 29. juulil 1961. a, kohtunikuks valitud 21. juunil 1987. a, kohtunikuks nimetatud 19. oktoobril 1993. a, distsiplinaarasi |
| **Distsiplinaarsüüdistuse esitaja** | A Maakohtu esimees |
| **Asja läbivaatamise kuupäev** | 26. mai 2005 |
| **Istungil osalenud isikud** | A Maakohtu esimees, A Maakohtu kohtunik X<br>Istungit protokollis Riigikohtu sekretär Piret Lehemets. |
| **Resolutsioon** | **1. Mõista A Maakohtu kohtunik X distsiplinaarsüüteos süüdi.**<br>**2. Karistada kohtunik X-i ametipalga vähendamisega 10 ( kümme ) protsenti kümne kuu jooksul alates distsiplinaarkolleegiumi otsuse jõustumisele järgnevast kuust.**<br>**3. Otsuse peale võib esitada kaebuse Riigikohtu üldkogule otsuse teatavakstegemisest alates kolmekümne päeva jooksul.**<br>**4. Distsiplinaarkolleegiumi otsus jõustub pärast punktis 3 nimetatud tähtaja möödumist, kui kohtunik pole esitanud kaebust Riigikohtu üldkogule.** |

## DISTSIPLINAARSÜÜDISTUS

**1.** Distsiplinaarmenetlus A Maakohtu kohtuniku X-i suhtes algatati 1. aprillil 2005. a A Maakohtu esimehe poolt koostatud distsiplinaarsüüdistusega. Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt viibis kohtunik X tööl alkoholijoobes 21. märtsist kuni 24. märtsini 2005. a. Distsiplinaarsüüdistuses leitakse, et kohtunik X-i tööl viibimist alkoholijoobes tuleb käsitleda vääritu teona Kohtute seaduse § 87 lg 2

mõttes. Distsiplinaarsüüdistusele on lisatud tõendid - kohtunik X-i seletuskiri ja üheksa A Maakohtu töötaja (tunnistaja) seletuskirjad.

## DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI ISTUNGIL UURITUD TÕENDID

**2.** Kohtunik X märgib 29. märtsi 2005. a seletuskirjas, et ta käis 21. märtsist kuni 24. märtsini 2005. a iga päev tööl, tervislik seisund oli vilets, mistõttu ta lahkus töölt lõuna paiku. Trükitud seletuskirjale on X täiendavalt omakäeliselt lisanud, et neljapäeval 24. märtsil 2005. a tuli ta tööle alkoholijoobes, oli tööl mõne tunni ja läks siis ära koju. Ta on oma veast aru saanud.

**3.** Distsiplinaarmenetluse algatajale on andnud seletuskirjad A Maakohtu kohtunik Marika Leimann, haldusdirektor Veljo Kallip, peaspetsialist Monika Siim, konsultant Kaire Pullerits, kohtusekretär Merle Kaegas, kohtuistungi sekretär Lea Herne ning kohtukordnikud Hannes Tiinas ja Irina Golubev, samuti ka Viru Ringkonnaprokuratuuri Rakvere osakonna ringkonnaprokurör Marge Voogma. Distsiplinaarkolleegium uuris istungil ka nende isikute ütlusi.

**4.** Kohtunik X esitas 10. mail 2005. a kirjalikud vastuväited esitatud süüdistuse kohta. Ta ei tunnista ennast süüdi ning leiab, et tunnistajate ütlused on vastuolulised, vastukäivad ja ei vasta suures osas tegelikkusele. Tema tegevuse ja oleku kohta on antud seletusi, mis ei kajasta tegelikkust. Seletused on võetud kohtu esimehe poolt suvalistelt valitud töötajatelt, mitte kõigilt, kes sel ajal tööl olid. Tegemist võib olla inimliku uudishimu ja kadedusega. Ta leiab, et alkoholijoovet pole tal tuvastatud ja peale haldusdirektor V. Kallipi pole teised alkoholi lõhna tema juures tundnud.
V. Kallipi väide on alusetu, sest ta ei puutunud temaga sel ajaperioodil kokku. Kohtu esimehele antud seletusele lisas ta küll omakäeliselt, et oli 24. märtsil alkoholijoobes, kuid antud hetkel loobub ta sellest ja selgitab, et oli sunnitud selliselt kirjutama kohtu esimehe tugeva psühholoogilise surve tõttu. Ta kasutas sel ajal arsti poolt välja kirjutatud tugevaid rohtusid, mille mõjul tundis end väga unisena. 24. märtsiks oli ilmselt valede rohtude koostoime nii tugev, et tundis end juba hommikul halvasti, aga läks siiski tööle, kuid lõuna paiku läks koju, sest tervis oli halb. Ta ei osanud arvata, et kolleegid teevad sellest valed järeldused. Ta helistas kohe arstile, kes tegi selgeks, mida ta rohtude võtmisel valesti tegi. Ta tarvitab seoses isiklike probleemidega alates 2004. a oktoobri lõpust antidepressante, millele lisandusid enne süüdistusperioodi veel mitmesugused rohud ja unerohud. Unerohtu poleks ta tohtinud koos teiste rohtudega võtta. X leiab, et kohtu esimehe käitumine tema suhtes on ebainimlik. Distsiplinaarsüüdistus algatati kohe pärast seda, kui kaitsepolitsei oli ta kahtlustatavana üle kuulanud. Ka on kohtu sisekliima halb ja vaenulik. Ta käib iga päev autoga tööl ja seega ei tule alkoholi tarvitamine kõne alla. 21. märtsil käis ta notari juures, 22. märtsi hommikul oli kohtuistung, 23. märtsil käis arestimajas. See tähendab, et ta ei olnud töö juures alkoholijoobes, sest ei oleks muidu saanud nimetatud toiminguid teha. Ta tunnistab end süüdi selles, et ei saanud piisavalt ruttu aru rohtude koostoimest ega pöördunud arsti poole. See asjaolu ei saa aga olla aluseks tema süüdi tunnistamisele. Alkoholijoobes pole ta tööl olnud.

**5.** Distsiplinaarkolleegiumi istungil esitas kohtunik X OÜ Perearst Rita Alanurm 23. mai 2005. a tõendi, mille kohaselt X kasutab alates 26. oktoobrist 2004. a antidepressante ning hiljem on ka vajaduse järgi lisatud anksiolüütikume ja uinutit.

**6.** Distsiplinaarkolleegiumi istungil jäi distsiplinaarmenetluse algataja esitatud süüdistuse juurde, leides, et kohtunik X viibis tööl alkoholijoobes 21. märtsist kuni 24. märtsini 2005. a, mida kinnitavad süüdistusele lisatud tõendid. Kohtunik X ennast esitatud süüdistuses süüdi ei tunnistanud ja esitas vastuväited. Ta seletas, et tema oleku ja käitumise tingis asjaolu, et ta tarvitas arsti poolt välja kirjutatud tugevaid ravimeid ekslikult valesti, see tekitas uimasuse ja unisuse. Ravimeid kasutab ta kuhjunud eraelu probleemide tõttu. Ravi ajal alkoholi tarvitamine on välistatud. Süüdistuse eesmärgiks on temast vabanemine, kuid arusaamatuks jääb selle põhjus. Põhjuseks võib olla kadedus, sest ta on püüdnud oma perele kindlustada hea elu, on võtnud selleks pangalaenu. Ta ei ole huvitatud oma töö kaotamisest ja ei taha, et temast patuoinas tehakse. Ta leidis, et oleks olnud õigem jääda halva tervise tõttu koju ja mitte tööle minna. Kohtu esimehe psühholoogilist survet seletuskirja täienduse kirjutamisel tundis ta selles, et pidi tegema seda, mida esimees ütles ( "Sa olid purjus ja sa pead selle omaks võtma"). Tal oli siis ükskõik, seetõttu kirjutas täienduse lootuses, et sellega asi piirdubki.

## DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI SEISUKOHT

**7.** Distsiplinaarsüüdistus on kohtunik X-ile esitatud selles, et ta viibis tööl alkoholijoobes ajavahemikus 21. märtsist kuni 24. märtsini 2005. a. Kolleegium märgib, et alkoholijoovet ei ole kindlaks tehtud alkomeetri abil või arstliku ekspertiisiga, joobe tuvastamiseks on kasutatud tunnistajate ütlusi. Vaidlus käib selle üle, kas kohtuniku alkoholijoobes tööl viibimine nimetatud kuupäevadel on tõendatud tunnistajate ütlustega või ei ole.

**8.** Distsiplinaarkolleegium leiab, et asjas kogutud tõendid ei ole piisavad, et tuvastada kohtunik X-i alkoholijoobes tööl viibimine esmaspäeval 21. märtsil 2005. a.

**9.** Distsiplinaarkolleegium leiab, et asjas kogutud tõendid on piisavad aga selleks, et tuvastada kohtunik X-i viibimist tööl alkoholijoobes teisipäeval 22. märtsil 2005. a. Kohtuniku alkoholijoobes tööl viibimine sellel päeval on tõendatud eelkõige kohtuistungi sekretär L. Lillepea, kohtusekretär M. Kaegase ja prokurör M. Voogma ütlustega. L. Lillepea märgib, et nendel päevadel (silmas on peetud ka 22. märtsi 2005. a ) kohtunik päris kaine ei olnud, mistõttu ta palus 22. märtsil 2005. a oma kahtlusi kontrollida prokurör M. Voogmal. Prokurör M. Voogma märgib, et juba kohtuniku kabinetti sisenedes tundis ta alkoholi lõhna ja kohtunikuga vesteldes tundis ta tema suust tulevat alkoholile omast lõhna, samuti jäi kohtuniku välimuse, käitumise ja kõnemaneeri järgi mulje, et ta on tarvitanud alkohoolseid jooke. Kohtusekretär M. Kaegas märgib, et kohtunik tuli sel päeval tööle "lappis" näoga, lõuna ajal läks massaaži ja õhtupoole oli jälle "ära langenud". Kolleegium peab nimetatud tunnistajate ütlusi usaldusväärseteks.

**10.** Samuti leiab kolleegium, et asjas kogutud tõendid on piisavad selleks, et tuvastada kohtunik X-i viibimine tööl alkoholijoobes kolmapäeval 23. märtsil 2005. a. Kohtuniku alkoholijoobes tööl viibimine sellel päeval on tõendatud eelkõige haldusdirektor V. Kallipi, kohtukordnik H. Tiinase, kohtukordnik I. Golubevi ja kohtusekretär M. Kaegase ütlustega. V. Kallip märgib, et 23. märtsi 2005. a enne lõunat paigaldas ta koos kordnik H. Tiinasega kabinetis nr 301 mööblit, kohtunik

X tuli sinna rääkima ja ta käitumine viitas joobele, tuntav oli alkoholi lõhn.
H. Tiinas märgib, et 23. märtsil enne lõunat pani ta koos haldusdirektoriga mööblit kokku konsultantide toas ja seal käis korra ka kohtunik X, kes oli ülemeelikus meeleolus. I. Golubev märgib, et kolmapäeval lõuna ajal läks kohtunik välja ja tuigerdas parkimisplatsil, oodates abikaasat, kelle ta oli endale järgi kutsunud.
M. Kaegas märgib, et kolmapäeval 23. märtsil tööle tulles oli kohtunik näost imelik ja paistes, peale lõunat "kukkus" silmnähtavalt ära. Kolleegium peab nimetatud tunnistajate ütlusi usaldusväärseteks.

**11.** Distsiplinaarkolleegium leiab, et asjas kogutud tõendid on piisavad selleks, et tuvastada kohtunik X-i viibimine tööl alkoholijoobes neljapäeval 24. märtsil 2005. a. Kohtuniku alkoholijoobes tööl viibimine sellel päeval on tõendatud kohtunik X-i enda seletusega, lisaks ka tunnistajate M. Kaegase ja L. Herne ütlustega. Kohtunik X on 29. märtsi 2005. a trükitud seletuskirjale omakäeliselt lisanud, et ta tuli neljapäeval 24. märtsil 2005. a tööle alkoholijoobes, oli tööl mõne tunni ja läks siis ära koju ning et ta on oma veast aru saanud. 10. mail 2005. a esitatud kirjalikes vastuväidetes süüdistusele loobus kohtunik oma varasemast omaksvõtust ja selgitas, et oli sunnitud selliselt kirjutama kohtu esimehe psühholoogilise surve tõttu. Kohtu esimehe 23. mai 2005. a kirjalikes seisukohtades selgitati, et ta ei avaldanud kohtunikule seletust võttes mingit survet. Ta kutsus kohtuniku peale esialgse seletuse saamist enda juurde ja küsis temalt, kas ta soovib varem antud seletusele midagi lisada. Kohtunik kirjutaski omakäeliselt lisa. Distsiplinaarkolleegiumi istungil märkis kohtunik X, et ta sai kohtu esimehest aru nii, et ta peab võtma omaks alkoholijoobes tööl viibimise. Seetõttu ta kirjutaski lootuses, et asi jäetakse sinnapaika. Distsiplinaarkolleegium leiab, et kohtunik X on 29. märtsi 2005. a seletuskirjas omaks võtnud alkoholijoobes tööl viibimise 24. märtsil 2005. a ja sellest loobumise põhjendused pole veenvad.
M. Kaegas märgib, et neljapäev 24. märts 2005. a oli kõige hullem päev. Juba hommikul oli kohtunik nö udune, kella 12 paiku ta vaevu liikus. Ta tuli kantseleisse ja jäi jalapealt barjäärile tukkuma, teadmata, kus ta on. Välja minnes seisis tükk aega ukse vahel, ei märganud edasi minna. Oma kabineti ukse taga oli tükk aega ja nõudis vaikselt sisse laskmist, ei saanud aru, et uks on lukus.
L. Herne märgib, et eriti jube oli 24. märts, sest siis oli kohtunik eriti ilmsete joobe tunnustega, ta kõne oli häiritud, ta ei suutnud püsti seista ja ei saanud oma kabinetti sisse. Kohtuniku koju toimetamisel oli trepist allaminek väga vaevaline. Kolleegium peab nimetatud tunnistajate ütlusi usaldusväärseteks.

**12.** Kohtunik X on esitanud süüdistusele vastuväited. Distsiplinaarkolleegium leiab, et ükski vastuväide ei lükka ümber süüdistuse väiteid kohtuniku alkoholijoobes tööl viibimise kohta. Kolleegium märgib kohtunik X-i vastuväidete kohta veel järgmist.
Kohtunik X leiab, et kohtu esimees on võtnud seletused suvaliselt valitud kohtutöötajatelt, kelle seletused ei vasta tegelikkusele. Distsiplinaarkolleegium märgib, et kohtunik X ei ole esitanud ühegi kohtutöötaja nime, kes võiksid tunnistada, et ta ei olnud nimetatud ajal alkoholijoobes tööl.
Kohtunik leiab, et alkoholijoovet pole tal tuvastatud ja alkoholijoobes pole ta tööl olnud, tema oleku tingisid arsti poolt välja kirjutatud ravimite vale kasutamine. Kohtunik esitas kolleegiumile arstitõendi, milles märgitakse, milliseid ravimeid ta kasutab. Distsiplinaarkolleegium leiab, et eeltoodu ei lükka ümber kohtuniku alkoholijoobes tööl viibimist. Kolleegium möönab, et kui kasutati nimetatud ravimeid koos alkoholiga, võis ka tulemuseks olla kohtuniku selline olek ja käitumine, mida on kirjeldanud tunnistajad.

**13.** Distsiplinaarsüüdistuses leitakse, et kohtunik X-i tööl viibimist alkoholijoobes tuleb käsitleda vääritu teona Kohtute seaduse § 87 lg 2 mõttes. Nimetatud sätte kohaselt on distsiplinaarsüütegu ka kohtuniku vääritu tegu. Kohtute seaduse § 70 lg 2 kohaselt käitub kohtunik laitmatult nii teenistuses kui ka väljaspool seda, hoidudes tegudest, mis kahjustavad kohtu mainet. Eesti kohtunike eetikakoodeksi punkti 6 kohaselt peab kohtunik käituma eeskätt viisil, mis sobib kokku kohtunikuameti väärikusega. Sama koodeksi punkti 30 kohaselt peab kohtunik vältima meelemürkide kasutamist ja alkoholi liigtarvitamist. Sama koodeksi punkti 31 kohaselt peab kohtunik käituma korrektselt ja väljapeetult ning vältima tegevust, mis võib heita varju professioonile ja õigusemõistmisele.
Distsiplinaarkolleegium leiab, et alkoholijoobes tööl viibimisega on kohtunik X toime pannud vääritu teo, mis kahjustab tugevalt kohtu mainet ning heidab varju professioonile ja õigusemõistmisele.

**14.** Distsiplinaarkolleegium leiab, et kohtunik X on toime pannud raske distsiplinaarsüüteo, mille eest tuleb teda karistada.
Karistuse valikul võtab kolleegium arvesse, et kohtunik X on töötanud kohtunikuna alates 1987. aastast ja teda ei ole selle aja jooksul karistatud. Kohtu esimehe antud iseloomustuse kohaselt on X suure töövõimega, asju kiiresti lahendav ja kogenud kohtunik, kes on osalenud aastatel 2000-2004 Ida-Viru Maakohtu, Kohtla-Järve Linnakohtu ja Narva Linnakohtu kriminaalasjade lahendamisel. Ta täiendab ennast regulaarselt vastavalt koolituskavale ja on sageli käinud koolitusüritustel välismaal. Tema tööalasele tegevusele otseseid etteheiteid ei ole. Etteheited on enesekriitika puudumise kohta.
Kolleegium arvestab ka kohtunik X-i eraelus tekkinud probleemidega.
Eelnevat arvesse võttes ei pea kolleegium vajalikuks kohaldada antud juhul raskeimat distsiplinaarkaristust - ametist tagandamist, vaid peab võimalikuks karistada kohtunik X-i ametipalga vähendamisega kümme protsenti kümne kuu jooksul.

Henn Jõks Peeter Vaher Harri Salmann

Egon Konsand Urmas Reinola